

Verre streken bezoeken om nieuwe dingen te ontdekken is stimulerend en leerzaam. Maar er schuilt ook een heel bijzondere charme in het grondig leren kennen van een beperkt gebied, zoals een aankomend vogelaar doet tijdens de dagelijkse wandeling met zijn hond.

T. Timmerman

Wandelend met mijn hond

Zo lang als ik in Loosdrecht woon heb ik honden gehad, en dat betekent dat ik al die tijd minstens eenmaal per dag een flinke wandeling heb gemaakt in de natuur. De meeste van die wandelingen vinden plaats op de A. Lambertskade, een smal dijkje tussen de Loenderveense plas en de Wijde Blik. Dit is een gebied met een gevarieerd vogelbestand, waar je vooral tijdens de trek verrassende waarnemingen kunt doen. Zo kun je er in het najaar soms de visarend zien, en een paar jaar geleden zag ik op een voorjaarsmiddag duizenden dwergmeeuwen die op de Wijde Blik aan het rusten en het fourageren waren.

Als ik de wandeling begin aan de Loosdrechtse kant, ligt er links langs de Horndijk een rietkraag, waar bijna elk jaar in het voorjaar de grote karekiet komt. Soms wordt er ook genesteld; andere jaren komt het er niet van en zie of hoor je ze de rest van het jaar niet meer. Aan de andere kant, deel uitmakend van de Wijde Blik, ligt een beschutte inham waar dodaars wonen. 's Zomers zul je die echter zelden of nooit zien door de dichte begroeiing langs de waterkant, waarin ringslangen ongestoord kunnen rondkruipen. Van horen zeggen heb ik dat er ook al jaren een waterral zit, maar dat kan ik niet door eigen waarneming bevestigen. Ook

ijsvogeltjes hebben hier een prima jachtgebied, maar je ziet ze hier bijna nooit, tot de vorst invalt en de inham het eerst dichtvriest terwijl de rest van deze plas door de extreme diepte juist pas heel laat dicht gaat. Iets verderop langs het pad heb je dan goede kansen om dit fraai gekleurde vogeltje aan het vissen te zien. In eerste instantie zie je ze meestal pas als ze opvliegen, maar omdat ze meestal een meter of tien verderop weer gaan zitten, heb je dan de kans ze bij het vissen te observeren. Eenmaal heb ik meegemaakt dat er een spartelend zilveren visje gevangen werd, en dat is toch wel een bijzondere ervaring.

Het pad is aan beide kanten omzoomd door dichte bodembegroeiing en bomen, vooral wilgen en elzen. Deze laatsten zijn het jaar door een bron van voedsel voor veel vogelsoorten. 's Zomers wemelen ze van de kevertjes en de larven en de hele winter voeden groepen vogels zich met de zaden. Hier leven het hele jaar tientallen winterkoninkjes en roodborstjes, hoewel ze tijdens de broedtijd vaak onzichtbaar zijn. Vanaf juli zie je ze dan weer volop, en ze laten zich horen ook. Hoewel ik dus wel gewend ben deze soorten te ontmoeten, wist ik een paar jaar geleden op een dag in het najaar niet wat me overkwam toen ik overal van

Winterkoning Tekening: Ab Noorman

deze vogeltjes zag. Over een afstand van meer dan een kilometer miechelde het van de roodborstjes en de winterkoninkjes die zich van mij weinig aantrokken, en druk aan het foerageren waren.

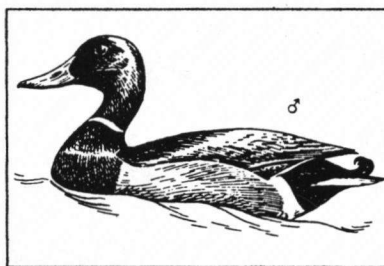
In de winter, vooral als het een tijdje gevroren heeft, komen er grote groepen vogels op de elzenzaadjes af, vooral sijsjes, maar ook putters, staartmezen en vinken. Als je een grote groep vinken op je pad vindt is het oppassen geblazen, want er kan van alles tussen zitten: verschillende mezensoorten het meest, maar soms ook een paar goudvinken, en een keer zelfs een kleine bonte specht.

Langs de oever van de Wijde Blik groeien riet en lisdodden waarin veel rietvogeltjes zich op-

houden, vooral kleine karekieten, bosrietzangertjes en rietzangertjes. De grote karekiet laat zich af en toe horen. Rietgorzen bezoeken het gebied in het voorjaar en zijn steeds vaker ook in de winter te zien, maar ik heb de indruk dat ze er niet broeden. Natuurlijk is het hier ook aantrekkelijk voor de koekoek, die soms te zien maar vaak te horen is. Eenmaal, toen ik me stond af te vragen wat er voor een vreemde vogel vlakbij in een boom zat, zag ik hem zijn bek wijd opensperren, waarop een klein vogeltje er naar binnen leek te willen vliegen. Het bleek een uitgevlogen jonge koekoek te zijn, die door een bosrietzangertje gevoerd werd.

Boven het pad en de plassen zijn 's zomers meestal wel wat boerenzwaluwen in de weer, op sommige dagen in het gezelschap van wisselende aantallen gierzwaluwen. Maar een keer op een dag in juni leek het wel of alle gierzwaluwen uit Nederland en ver daarbuiten zich boven mijn wandelgebied bevonden. Nu waren er ontegenzeggelijk veel insecten, maar dat was echt niet alleen die dag het geval, en naar mijn stellige overtuiging zullen er op die dag ook op andere plaatsen in ons land zwermen insecten gevlogen hebben.

Iets verderop ligt links de smalle landtong die de Loenderveense plas scheidt van de waterleidingplas en hier vormt zich een beschut en ondiep baaitje, waar verlanding plaats vindt. Hier zag ik een paar jaar geleden een mannelijke mandarijneend rondscharrelen en in de weken die volgden merkte ik deze woerd nog een paar maal op, op ongeveer dezelfde plaats. Daarna was het afgelopen en ik dacht

Wilde eend

niet meer aan de exotische bezoeker. In juni zwom er een wilde eend rond met een stuk of vier jongen die er net ietsje anders uitzagen. Het duurde een aantal dagen voor ik het verband legde met het bezoek van de mandarijneend eerder dat jaar.

Dit voorjaar zwom er op dezelfde plaats weer zo'n prachtige woerd, maar dit keer in het gezelschap van een vrouwelijke soortgenote. In de dagen erna kwam ik het stel nog enkele malen tegen, steeds ongeveer op dezelfde plaats en nooit veel meer dan een meter bij elkaar vandaan. Medio mei was de woerd steeds alleen en joeg voortdurend de rondstruinende gewone woerden weg van de plaats waar ik hoopte dat het eendje zat te broeden. Ook een neerstrijkende blauwe reiger moest meteen weer vertrekken en zelfs toen een paar nijlganzen in de buurt kwam, posteerde het woerdje zich moedig tussen deze veel grotere vogels en de plaats waar ik het nest vermoedde. Gelukkig vonden de nijlganzen het niet nodig om een confrontatie aan te gaan.

Eind mei begon ik een beetje ongeduldig te worden en ook wel ongerust, want nu zag ik ook de woerd niet meer. Vervolgens ging ik drie weken op vakantie, maar de dag na mijn terugkomst toog ik hoopvol naar de A. Lambertskade maar tot

mijn teleurstelling was er geen mandarijneend te bespeuren. Maar een paar dagen later was het raak: vier jongen die al bijna zo groot waren als de ouders, die zich overigens niet lieten zien. Sindsdien zie ik regelmatig enkele mandarijneenden zwermen, maar tussen de vele wilde eenden die er huizen vallen ze niet meteen op. De woerd heb ik intussen eenmaal gezien, maar dat was een teleurstelling, want van het prachtkleed was niet veel over en alleen van vrij dichtbij was hij van het vrouwtje te onderscheiden. Nu is het wachten dus op het op kleur komen van de woerden en ik hoop maar dat de familie zo lang blijft.

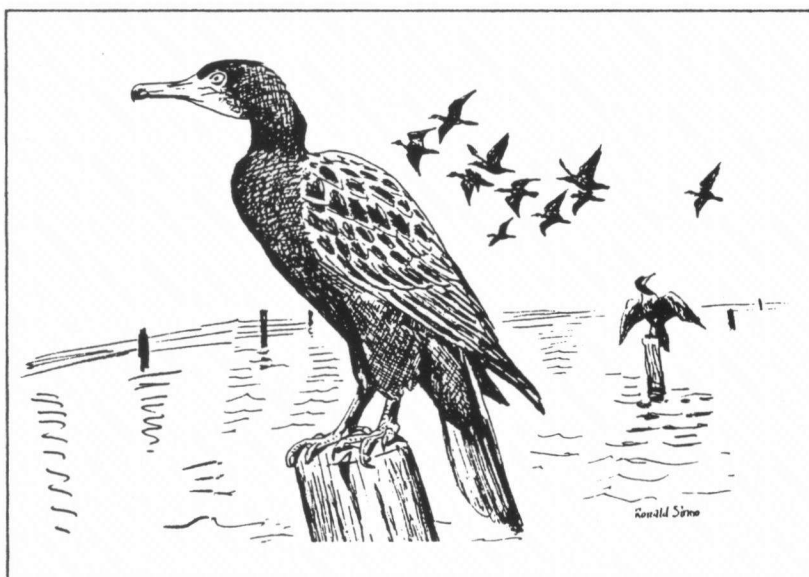
Een van de keren in juli, toen ik stond te kijken of de mandarijneenden te voorschijn wilden komen, zag ik aan de andere kant van het water plotseling een ijsvogeltje duiken, en terwijl ik de plaats in de gaten hield, zag ik een meter of tien verderop weer zo'n blauwe flits in het water duiken en bijna even snel weer naar zijn plaats vliegen. De volgende minuten zag ik steeds weer ijsvogeltjes duiken of van tak naar tak vliegen. Tellen was niet mogelijk, maar het moeten er minstens vijf geweest zijn maar mogelijk ook meer. Ik zal dus een pas uitgevlogen nest ijsvogeltjes getroffen hebben, en dat terwijl ik ondanks mijn talrijke bezoeken dit jaar in die omgeving maar eenmaal een ijsvogeltje gezien had.

In de waterleidingplas liggen enkele flinke rietkragen, die aantrekkelijk moeten zijn voor purperreigers, en een jaar of vijftien geleden begon zich inderdaad een kleine kolonie te vormen, maar een vos die zich gevestigd had op het niet voor publiek toegankelijke terrein van de waterleidingmaatschappij

heeft daar een eind aan gemaakt. Gelukkig heb ik er dit jaar weer enkele malen een purperreiger gezien. In dit gebied komen ook roerdompen voor, maar of ze er ook broeden weet ik niet. Voorlaatste winter zijn er enkele malen acht stuks geteld.

Mijn eigen meest recente ervaring met roerdompen hier was geen aangename. Afgelopen winter zag ik tijdens een van mijn wandelingen aan de waterkant iets bewegen. Het bleek een roerdomp te zijn die tevergeefs probeerde de dreig-houding aan te nemen. Toen ik ging kijken wat er aan de hand was vloog er hooguit twee meter bij de gewonde vogel vandaan een tweede roerdomp op, die klaarblijkelijk de wacht gehouden had bij zijn maat. Omdat ik dacht dat het beest alleen verward zat in de braamstruiken wilde ik hulp bieden, maar het dier bleek daar niet van gediend en wekte de indruk zich liever dood te willen vechten dan hulp van mij te aanvaarden. Daarom trok ik mijn trui uit en gooide die over zijn kop en vooral over zijn vervaarlijke snavel, waarna ik hem inderdaad kon bevrijden, waarna bleek dat het probleem een gebroken poot was. Voor-dat ik hem bij het vogelasiel kon afleveren gaf hij helaas de geest.

Iets verderop wordt de plas links weer breder en hier bevinden zich ook een aantal leg-akkers. Het uitzicht richting Loenen is geweldig en er is op vogelgebied altijd wat te zien. Aalscholvers zijn prominent aanwezig en soms komt er een van de Vreelandse ooievaars langs. Grauwe ganzen en nijlganzen zijn er ieder jaar meer en vooral in het voorjaar maken ze een lawaai van jewelste. Vooral de laatste jaren worden er hier

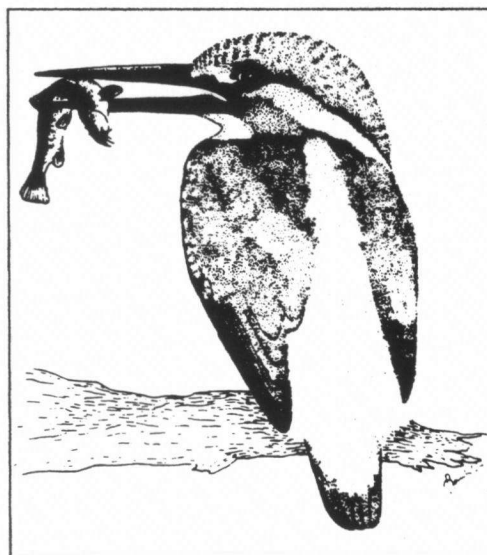

Aalscholver

door beide soorten tientallen broedsels grootgebracht. In de aangrenzende parken langs de Vecht leven buizerds en havi-ken, die ook het plassengebied tot hun jachtgebied rekenen. Ik heb een keer gezien dat er een herhaaldelijk (schijn)aanvallen uitvoerde op vliegende aalschol-vers, alsof hij hoopte dat ze hun prooi zouden uitbraken. Weet iemand een verklaring voor dit gedrag ?

In een van de rietvelden langs de wal tussen de Loender-veense plas en de water-leidingplas nestelden in 2001 een paar bruine kiekendieven. Ik heb ze bijna iedere dag bekeken, maar plotseling wa-ren ze vertrokken. Van broedresultaat heb ik he-laas niets kunnen waar-nemen.

Mijn hond wordt oud, en de wandelingen korter, maar ook kortere wandelingen eindigen nooit zonder dat ik iets belangwek-kends gezien heb; soms iets nieuws, soms juist een oude bekende die een tijdje weg was ge-weest.

IJsvogel